

J. Rodolfo
Wilcock

Synagoga
ikonoklastů

Tato kniha vychází s finanční podporou Ministerstva kultury ČR.

LA SINAGOGA DEGLI ICONOCLASTI

© Adelphi Edizioni S.p.A, Milano, 1972

© Rubato, 2018

Translation © Anežka Charvátová, 2018

ISBN 978-80-87705-69-8

JOSÉ VALDÉS Y PROM

José Valdés y Prom se narodil ve filipínské Manile a svými kromobyčejnými telepatickými schopnostmi se proslavil zejména v Paříži. Z tohoto města ve středu světa vysílala pavučina jeho všudypřítomné mysli vteřinová vlákna až do Madridu, New Yorku, Varšavy či Sofie; ale sám pavouk se nikdy nechtěl hnout ze svého kuželovitého doupěte, ze svého hyperboloidu, ze svého špinavého bytu v šestém patře domu v rue Visconti na levém břehu: na jeho odpudivém schodišti zemřel na infarkt nejeden student parapsychických věd, což Valdésovu slávu ještě zmnohonásobilo.

Kvůli nechvalně proslulé francouzské ignoranci zeměpisu jakož i všech jazyků odlišných od francouzštiny byl považován za Japonce, Chilana, Papuánce, Siamce, Inda, Eskymáka, Mexičana či Portugalce, podle módy nebo události; podobně jeho prosté dvojité příjmení prošlo metamorfózami hodnými téměř egyptských faraonů, z jejichž jmen se obvykle dá rozeznat pouze první písmeno, případně druhé či poslední, a to necháváme stranou Senusreta, který se podepisoval Ramesse.

Tím lze vysvětlit, že na toto vynikající médium se v Římě vzpomíná pod jménem Giuseppe Valdez, ve Vídni Joss Von Yprom, v Londýně J. V. Bromie a v gnostických kruzích v Curychu koluje nepravděpodobná verze Jonathan Waldenpromer. Dvě šetrné turínské komtesy zabývající se spiritismem přivedl roku 1875 na žebráckou hůl jeden jeho falešný dvojník – z města Brescia, navíc plavovlasý –, který se jim představil jako Giosuè Valdes di Promio. Jeho sláva, stejně jako Buddhova či Jehovova, přesahovala písmena a jejich řazení.

Tato proslulost se zrodila, dá-li se to tak říci, s Třetí republikou. Roku 1872 sehrál Valdés y Prom svou první telepatickou partii šachů s anabaptistickým pastorem L. B. Rumfordem z Tunbridge Wellsu a zvítězil. Záznamy o tomto pamětihodném utkání se dosti rozcházejí. Je téměř jisté, že oba hráči zahájili partii víceméně ve stejnou hodinu a ve stejný den; nejasné však zůstává, že podle dochovaných dokumentů Angličan zřejmě vzdal v úterý, kdežto pařížský hráč mu dal šach mat až ve čtvrtek; v každém případě popis tahů a další podrobnosti partie lze nalézt v *Edinburgh Review*, což dokládá ohlas události.

V následujících měsících a letech vyhrával Valdés y Prom telepatické partie téměř ve všech hlavních městech světa s fungujícím telegrafem; k tomu navíc jednou zvítězil v Lublinu, ale výsledek se ztratil v mlhách zadanajských zemí, neboť v Lublinu tehdy ještě neměli telegraf. Tyto partie ovšem patřily k extrémně snadným; Valdésovi soupeři si prý hned nechávali vzít všechny figurky

a objevilo se podezření, že si vidoucí systematicky vybíral takové protivníky, kteří šachy ani neuměli hrát. Což samozřejmě nijak nesnižuje významnost toho podniku, vezmeme-li v potaz, jak je šachová hra nekonečně složitá a jak dvojnásob nekonečně se zkomplikuje, pokud ani jeden z hráčů netuší, jaký tah udělal jeho protivník: i prohrát je za takových okolností výhrou.

Mezitím se Valdés stal Mahátmou médií, oficiálním nálezcem ztracených šperků a dětí, jasnovidcem zamilovaných maršálek, utěшитelem ovdovělých faleckých kurfirtek. Kde skončily značné sumy, které vydělával, se nikdo nikdy nedozvěděl; šušovalo se, že si Mistr dává stavět soukromou pyramidu nedaleko egyptského Memfis; jiní tvrdili, že každý vydělaný frank posílá do Číny, což tehdy působilo tak záhadně, že nebylo zapotřebí dalšího vysvětlování; oproti tomu zlé jazyky a chudí duchem prohlašovali, jako vždy bez důkazů, že všechny své výdělky utrácí v nejluxusnějším lupanaru v Paříži s Alžíránkami a Kočičičánkami, případně s Kočičičánkami a Alžíránkami.

Faktem je, že Valdés y Prom se už příliš podobal světcům, než aby nebyl podvědomě spojován s nevěstincem; dokonce se říkalo, že vrátil do života poskoka krutě rozdrceného koňkou. S jistotou se vědělo, že jednou na dálku zhyponotizoval carova syna, když cestoval do Oděsy, a v tomto stavu ho přinutil poslat do Petrohradu psaní s žádostí o milost pro jednoho proslulého anarchistu z Vladivostoku odsouzeného k smrti. Ale možná byla žádost o milost jen cena dohodnutá s jasnovidcem za nějakou jinou – neznámo

jakou – službu. Bylo též doloženo, že téměř každý večer Filipíнец otvíral okno svého pokoje, vystupoval na římsu a vyrážel na procházku po rue Visconti, nad níž s mírným, zamyšleným výrazem bloumal ve vzduchu sem tam, stále na úrovni šestého poschodí; po půl hodině zábavy se vracel stejným oknem domů. To byly jeho jediné ověřitelné vycházky.

V jednu chvíli napadlo jednoho jeho přítele, španělského exulanta zchudnuvšího v důsledku karlistických válek, že by se Mistrových telepatických schopností dalo využít, a otevřel si za radnicí Hôtel de Ville informační středisko, neboli jak by se řeklo dnes, tiskovou agenturu. Třikrát týdně vystupoval po schodech do bytu v rue Visconti a Filipíнец v transu projížděl radarem svého pohledu hlavní města civilizovaného světa. Byla to první tisková agentura moderního typu, jelikož všechny vydané zprávy se týkaly hlav států zabývajících se všední činností, například: „Řím. Papež oslavil své dvaosmdesáté narozeniny mší v Sixtinské kapli.“; „Berlín. Železný kancléř odhalil bronzovou sochu Pruského národa.“; „Montreux. Našel se kufrík královny Neapole.“ Na žurnalistiku tak vysoké úrovně však doba ještě nebyla zralá a agentura se nesetkala s úspěchem: Valdés měl Evropou otrásto zcela jinak.

A otrěsu se Evropa dočkala u příležitosti velkého Mezinárodního kongresu metafyzických věd, který se konal či snad spíš měl konat se slavnostní okázalostí roku 1878 v úctyhodných posluchárnách Sorbonny; nicméně ta se nechtěla k tak složitému projevu pokrokářského

konzervatismu oficiálně připojit. Ve skutečnosti však Sorbonna kongres levou rukou podpořila, ne-li financovala; symposium pravděpodobně ve stínu ukula a upíklila stále ještě mocná francouzská církev společně s čím dál mocnějším evropským vědeckým materialismem.

Ve smířlivé atmosféře nové republikánské ústavy se na kongresu střetly opačné zájmy: církev nehodlala – jakož ani nikdy předtím – zázračné schopnosti přepustit soukromníkům, jak se už bohužel stalo s modlitbami; zatímco pozitivistická věda nehodlala zázraky vůbec připustit. Jelikož Valdés y Prom byl jediným člověkem v Paříži, a možná i v celé Evropě, jehož zázračné schopnosti všichni uznávali, lze se oprávněně domnívat, že pravým terčem sympozia byl právě on, Valdés. Eminentní teologové, kardinálové a biskupové se tak údajně pro jednou spojili s nejvýznamnějšími fyziky a chemiky, ba i s nastupujícími evolucionisty, aby rozdrtili temné projevy ducha, nově nazývané metafyzické: hypnózu, telepatii, spiritismus, levitaci. Kdežto Valdés si usmyslel rozdrtit kongres a přednášející, aniž vůbec vyjde z domu.

Hned první den se všechno nehezky zašmodrhalo. Pařížský arcibiskup, jenž měl otevřít zasedání, místo toho otevřel svou velikou chleběárnu a spustil v savojském dialektu písničku *Rappel des Vaches*, kterou se svolávají krávy z pastvy do chléva; prelát totiž pocházel z Horního Savojska. Vzápětí měl promluvit jménem anglické vědy proslulý Ashby; chraptivým hlasem matematika místo toho dojatě zapěl sloky hymny *God Save the*

Queen; všechny sloky, jak se dělává jen při zvlášť význačných příležitostech.

Když dozněl potlesk, požádal o slovo nejznámější astronom z Čech, aby ubohou lámanou němčinou prohlásil, že si vůbec nevzpomíná, za jakým účelem se tam sešli; sotva byl jeho příspěvek přetlumočen pro Francouze a jiné přítomné monogloty, rozlehlo se sálem vzrušené mumláni: zprvu zdráhavě, posléze vesele všichni přítomní v nejrozličnějších jazycích přiznali, že ani oni netuší, co tam vlastně dělají.

Zasedání bylo minimálně pro ten den přerušeno, aby se účastníci symposia mohli vrátit do svých hotelů či klášterů a udělat si pořádek ve vlastních papírech i myšlenkách. Odchod z Auly Magny byl značně bouřlivý: vědci a církevní hodnostáři, stížení téměř hysterickým kolektivním záchvatem glosolálie, mířili ke dveřím se zpěvem; ti nejstarší si notovali *Carmagnolu*, ti středního věku nový mezinárodní popsong, který měli o několik let později exhumovat Degeyter s Pottierem pod příhodným názvem *Internacionála*.

Po tomto nadlidském výkonu upadl Valdés y Prom do hlubokého spánku, který trval téměř do půlnoci. Když se probudil, něco pojedl, vykonal svou obvyklou vycházku kolem podkrovních mansard v rue Visconti a připravil se na namáhavý druhý den zasedání.

Druhý den Kongresu *proti metafyzickým vědám*, které se dnes následkem podivné záměny nazývají metapsychické, zahájil předseda Výboru pro míry a váhy, jenž

shromáždění navrhl, aby všichni vyšli na nádvoří a zatančili si polonézu na počest Allana Forresta Lawa, botanika a děkana univerzity v Yale v exotickém Connecticutu. Biskup z Caen namítl, že prší a že v aule samé je dost místa, aby se dal tančit třeba i valčík. Němečtí vědci včetně Jeho Magnificence rektora jenské univerzity se s hlučným dupáním dřeváků na prkenné podlaze vzápětí pustili do improvizovaného ländleru a k nim se brzy přidali i nejslavnější geologové, vulkanologové, seismologové, entomologové a mariologové té doby. Shromáždění se zjevně zvrhlo a i toto zasedání muselo být odročeno. Tisk sice nebyl na jednání připuštěn, ale i zvenčí mohl konstatovat kravál a posléze ohromující množství polámaných lavic.

Je zbytečné zde uvádět, čeho si tehdy všimli všichni, že totiž nikdy na žádném vědeckém kongresu se nic podobného nestalo: kdosi šeptem zamumlal Valdésovo jméno. Valdés y Prom nepřijímal novináře ani návštěvy, nevydával prohlášení: zrodilo se podezření, že má za lubem něco ještě senzačnějšího.

Třetího zasedacího dne kongresu se rozhodl osobně účastnit apoštolský nuncius ve Třetí republice, jat obavami o prestiž zúčastněných církevních hodnostářů. Sotva se to Valdés dozvěděl díky španělskému exulantovi, jenž nepolevoval ve svém úsilí shromažďovat a předávat zprávy, rozhodl se, že využije přítomnosti této nejvyšší autority – ještě autoritativnější než taktéž ohlášený ministr vnitra a policejní velitel – k tomu, aby své nepřátele definitivně znemožnil.

Jakmile následujícího rána vstoupil nuncius do sálu, všichni přítomní účastníci kongresu včetně luteránů, Rusů, ba i Turků uctivě povstali a zatleskali; když potlesk dozněl, znovu usedli. Nuncius otevřel hubičku a pravil: „Skromně vám přináším otcovské pozdravení Jeho Svatosti, bašty, proti níž nic nezmohou démoni, čarodějnice ani přívrženci očividných ani okultních věd.“ V tu chvíli povstal fyziolog Puknanov a odvětil: „Já, Valdés y Prom, vás též zdravím.“ Povstal sir Francis Marbler a dodal: „Já, Valdés y Prom, pozdravuji papeže.“ Povstal Von Statten a řekl: „Já, Valdés y Prom, děkuji nejvyššímu knězi.“ Všichni vědci jeden za druhým povstávali a děkovali jménem filipínského jasnovidece; totéž pak udělali teologové a představitelé církve; nuncius si myslel, že se mu to jen zdá, když nakonec povstal i ministr vnitra a s jasným toulouským přízvukem uzavřel: „Já, Valdés y Prom, jsem ještě nikdy nebyl tak poctěn.“

Poté se všichni shromáždění dohodli, že prohlásí jednání kongresu za ukončená. Vlastní návrh jednomyslně odsouhlasili. Následoval obrovský zmatek, jehož líčení se velice liší, neboť všichni přítomní se stále ještě domnívali, že jsou Valdés y Prom. Kromě nuncia, ale ten už nikdy s nikým nechtěl mluvit o tom, co se onoho dne ve velké aule Sorbonny skutečně událo.

Vědci i duchovní stále ještě jako ve snu zamířili na vlak na Gare de Lyon, Gare de Strasbourg, případně k vlastním kočárům. Jelikož z nich novináři nedokázali vymámit žádné podrobnější informace – „působili jako děti,“ napsal

deník *La Liberté* –, rozběhli se do rue Visconti; avšak ani tam se nic nedozvěděli o tom, co se stalo, neboť Valdés y Prom byl mrtev. Hypnotizér, příliš vyčerpaný usilovnou hypnózou, zřejmě na své obvyklé večerní vzdušné procházce kolem oken šestého patra zakopl o prázdno, špatně šlápl a zřítíl se na dlažbu s neblahými následky; co se týče španělského exulanta, ten se nejspíš z obav před možnými represáliemi ministerstva vnitra vypařil.

JULES FLAMART

Roku 1964 dal Flamart do tisku svůj román-slovník důvtipně pojmenovaný *La langue en action* (Práce s jazykem). Myšlenka byla následující: jelikož běžné moderní slovníky, třebaže zábavné či místy lechtivé, se takřka bez výjimky nehodí pro plynulou systematickou četbu, což je to jediné, co ospravedlňuje trvalou existenci nějakého díla, umínil si autor s flaubertovskou trpělivostí sestavit nový typ slovníku, který by spojil užitek s dobrodružstvím; jako jakýkoli jiný slovník by přinášel definici a příklady užití každého hesla, ale zároveň by položky nebyly doplněny milými poznámkami a učenými komentáři, jaké plnily a plní klasické encyklopedie, nýbrž krátkými narativními pasážemi zřetězenými takovým způsobem, aby čtenář po dočtení slovníku uměl nejenom správně používat všechna slova tvořící příslušný jazyk, ale navíc se i pobavil sledováním spletitého příběhu špionážně-pornografického charakteru, pokud možno co nejnapínavějšího a nejhektičtějšího.

Uvedený popis samozřejmě nestačí, abychom si mohli udělat představu o tomto jedinečném díle, nejspíš jediném

na světě, avšak kupodivu doposud málo známém. Bude tedy vhodné přepsat tu úryvek, náhodně vybraný z osmi set padesáti stránek; pokusíme se nějak vyrovnat s faktem, že je to konec konců přece jen slovník, a navíc francouzský. Otevíráme jej na straně 283:

Enfoncer: prolomit; zabořit, vrazit. „Arthur ho tam *anfonsil*.“

Enforcir: posílit. „Projev prezidenta republiky v televizi ho zřejmě *anforsil*, poznamenal duchaplně Ben Saïd.“

Enfouir: zakopat do země; ukryt v hlubinách. „Géraldine otevřela oči a lehce ironicky se ohradila: Prosím tě, kam jsi ho to *anfujoval*?“

Enfourcher: nasednout obkročmo, napíchnout na vidle; probodnout. „Spíš bys měla říct *anfuršoval*, upřesnil podprefektův tajemník mezi dvěma kráskami.“

Enfourchure: rozkrok kalhot/kalhotek; vidlice, rozdvojení. „Alastaire, popadni ho za *anfuršýr* a zkus ho odtáhnout, snažně prosil Fauban.“

Enfournier: sázet do pece, cpát. „Asi mu neříkají *anfurnovač* jen tak pro nic za nic, dodala se zkušeným výrazem falešná jeptiška.“

Enfreindre: překročit (zákon); narušit, porušit. „Líbí se vám Benjamin Britten? *anfrendřil* náhle zdvořilě ticho Ben Saïd.“

Enfroquer: nasadit si kapuci/šprcku; obléct mnišský hábit. „*Anfrokujte* si ho! ozval se za dveřmi děsivý řev.“

Enfuir (S'): utéct, prchnout; vyklouznout. „Géraldine přestala tisknout kolena k sobě a nechala ho *sanfujír*.“

Enfumer: udit, vyudit. „Alastair si nasadil spodky na hlavu, jako by to byly brýle, celé je *anfumil*, jak mu táhlo z huby, a natáhl se vedle podprefektova tajemníka.“

Engadine: Engadin; engadinská koza. „Smrděl jak *Engadyn*.“

Engagé: angažovaný, tendenční. „Proč se tváříte jako *angažé* týdeník? zeptala se ho sarkasticky jeptiška a rozvalila se Faubanovi na klíně, aby z křesla dosáhla pravou nohou na zvonek.“

Engageant: lákavý, vášný, svůdný. „Najednou někdo rozrazil dveře a Géraldine uviděla, jak se dovnitř řítí pramálo *angažán* bernardýn.“

Engagement: závazek, slib. „Za ním vešla ošetřovatelka a zamířila k Benu Saïdovi. Dodržela jsem *angažmán*, oznámila s dvojsmyslným úsměvem a hbitým pohybem mu vrazila velikou injekční stříkačku pod kůži za levé ucho.“

Nebo na straně 577:

Personne: osoba; někdo; nikdo. „Kapitán vešel do kajuty a pravil: *Person!*“

Personnellement: osobně. „Adept na parašutistu se odvážil vznést nesmělou námitku: Já, *personelmán*... Druhý pohrdavě mlaskl a umlčel ho: Jenom v těch spodkách vystrížených z večerníku?“

Perspective: perspektiva. „To je otázka *perspektyvy*, zamumlal chlapec. Zato ty vaše jsou z obyčejného hedvábí.“

Perspicace: prozíravý; bystrý, vnímavý. „Jsi *perspikas*, poznamenal kapitán a postrčil ho do tmy.“

Perspiration: pot, pocení. „Michelovi vyrazil na těle *perspirasjon*.“

Persuader: přesvědčit; namluvit si. „Na konci úzké chodbičky to plechově drnčelo a pořád ho to nějak nemohlo *persyadovat*.“

Persuasion: přesvědčení, přesvědčování. „Ale pak náhle ucítil na své mírně ochlupené noze slizkou hlaveň pistole a němou ruku, ledově odhodlanou pustit se natvrdo do díla *persyazjonování*.“

Persulfure: sirovodík. „Do nosu ho udeřil závan *persylfýru*.“

Perte: ztráta, úbytek, únik (tekutiny). „A co je tohle? zeptal se konečně důstojník pevně držící oběť. To je nějaký *pert*?“

Pertinace: houževnatý, vytrvalý. „Jeho kolegové z kontrarozvědky – nemluvě o jeho početných nepřátelích ze zahraničních zpravodajských služeb – dobře věděli, jak je La Condamine *pertynas*.“

Pertinent: patřičný, příslušný, relevantní. „Připadá vám to jako *pertynátní* otázka? zeptal se chlapec, vyndal si prst z nosu a vzápětí sundal tílko. To je moje věc a nakládám si s ní po svém, dodal.“

Pertuis: otvor; průliv, zúžení, úžina. „Nejsem si tak jist, zamumlal důstojník. No vida, tady máme ten *pertwi*! vykřikl náhle a olízl si knír.“

Perturbation: neklid, nepokoj, úzkost. „Nováčkovu opocení pomalu přecházelo v *pertyrbasjon*.“

Péruvien: peruánský, Peruánec. „Slyšíš tam vzadu to plechové drnění? zašeptal jeho průvodce. To jsou *Peryvjenci*.“

Pervers: perverzní. „Prý jsou strašlivě *pervér*! zamumlal mládenec a otřásl se.“

Pervertir: (z)korumpovat, (z)kazit. „Kapitán se neodlepil ani o milimetr a odtáhl Michela o další dva metry dál do tmavé chodbičky. Je to ještě horší, jsou *pervertovaní*!“

Pesage: (z)vážení. „A jakoby roztržitě přistoupil k *pezáži*.“

Pesant: těžký. „Připadá vám *pezán*? zeptal se chlapec v návalu zvědavosti.“

Pessaire: čípek; jakýkoli lék zaváděný do pochvy nebo do řitního otvoru; pesar, nitroděložní tělísko. „Do háje, zapomněl jsem *pesér* ve svém jaguáru, nadával La Condamine.“

Pessimisme: pesimismus. „Další závan děsivého puchu, ještě prudší než předtím, rozfoukal jeho *pesimism*: tentokrát to zřejmě táhlo z poloveřejných záchodků sousedících s kinem.“

Peste: mor; hrome. „A je to, řekl. *Pest*! vzkřikl Michel. Jak se teď osuším?“

A tak dále až do oslnivého finále založeného na pivní orgii: *zythum* (z řeckého *zýthos*, pivo), nápoj podobný pivu, který se pil v antice, zejména ve starověkém Egyptě. Flammartovo dílo, z hlediska didaktiky dokonalé a vhodné zejména pro mládež a studentstvo všeobecně, patří ke

slovníkům – bohužel tak vzácným –, které zhltne bez dechu od první do poslední strany, k encyklopediím, jež se zrodily se znamením epopoje na čele.

ÁRON ROSENBLUM

Utopisté nehledí na prostředky; v zájmu lidského štěstí jsou ochotni člověka zabít, mučit, upálit, vyhostit, sterilizovat, rozčtvrtit, udělat mu lobotomii, posadit ho na elektrické křeslo, poslat ho do války, bombardovat ho a tak dále: záleží na tom, jaký mají plán. Uklidnit nás může pomýšlení, že i lidé bez jakéhokoli plánu vždy jsou a budou ochotni zabíjet, mučit, upalovat, vyhošťovat, sterilizovat, čtvrtit, bombardovat a tak dále.

Privést lidstvo ke štěstí se rozhodl i Áron Rosenblum, jenž se narodil v Gdaňsku a vyrostl v Birminghamu; způsobené škody se neprojevíly okamžitě: vydal o svém nápadu knihu, ale ta na dlouho zapadla a přívrženců neměl Rosenblum mnoho. Kdyby měl, možná by v tuto chvíli nebyla v Evropě ani jedna brambora, ani jedna lampa pouličního osvětlení, ani jedno kovové pero, ani jeden klavír.

Rosenblum nebyl první, koho taková mimořádně prostá myšlenka napadla, ale jako první nápad dotáhl do všech důsledků. Ovšem pouze na papíře, neboť lidstvu se často nechce udělat to, co by mělo, aby bylo šťastné, anebo si ke

šťěstí raději volí vlastní cesty, které každopádně stejně jako všechny globální plány počítají se zabíjením, mučením, vězněním, vyhanstvím, čtvrcením, válkami. Svou utopii Rosenblum nenačasoval příliš šťastně: kniha, jejímž prostřednictvím měla vstoupit ve známost, *Back to Happiness or On to Hell* (Zpět ke štěstí nebo kupředu do pekla), vyšla roku 1940, právě když měl myslící svět napilno, aby se ubránil jinému, stejně utopickému plánu sociální nápravy, totální nápravy.

Rosenblum si nejprve položil otázku: Jaké bylo v dějinách lidstva nejšťastnější období? Jelikož se považoval za Angličana, a tím pádem též za dědice jasně vymezené tradice, rozhodl, že nejšťastnějším obdobím dějin bylo panování královny Alžběty I. s moudrým rádcem lordem Burghleym. Kdyby nic jiného, ta doba zrodila Shakespeara; kdyby nic jiného, v té době Anglie objevila Ameriku; kdyby nic jiného, tehdy byla navždy poražena katolická církev, donucena stáhnout se do dalekého Středomoří. Rosenblum byl dlouholetým členem anglikánské protestantské církve.

Dílo *Back to Happiness* tedy navrhovalo následující plán: vrátit svět do roku 1580. Zrušit uhlí, stroje, motory, elektrické světlo, kukuřici, naftu, kino, asfaltované silnice, noviny, Spojené státy, letadla, volby, plyn, papoušky, motocykly, lidská práva, rajčata, parníky, hutnický průmysl, farmaceutický průmysl, Newtona a gravitaci, Miliona a Dickense, krocany, chirurgii, železnici, hliník, muzea, vodovky, guáno, celuloid, Belgie, dynamit, víkendy, sedmnácté století, osmnácté století, devatenácté století a dvacáté

století, povinnou školní docházku, železné mosty, tramvaje, lehké dělostřelectvo, dezinfekci, kávu. Tabák by mohl zůstat, jelikož Raleigh kouřil.

A naopak bylo potřeba znovu zavést: blázinec pro dlužníky; oprátku pro zloděje; otroctví pro černochoy; ohně pro čarodějnice; desetiletou povinnou vojenskou službu; zvyk odkládat novorozence hned po narození na ulici; pochodně a svícný; zvyk jíst v klobouku a nožem; používání mečů, kordů a dýk; lov lukem; zbojnictví v lesích; pronásledování židů; studia latiny; zákaz ženám vystupovat na jevišti; útoky bukanýrů na španělské galeony; využívání koňů jakožto dopravního prostředku a volů jakožto tažné síly; majorát; řád Maltézských rytířů na Maltě; scholastickou logiku; mor, černé neštovice a tyfus jako prostředek populační regulace; úctu ke šlechtě; bláto a louže na ulicích v centru města; dřevěné stavby; chov labutí na Temži a sokolů na hradech; alchymii jako kratochvíli; astrologii jako vědu; vazalství; Boží soud; v domech loutny a venku trubky; turnaje, zlatem vykládané brnění a drátěné košile; zkratka minulost.

Ovšemže i Rosenblumovi bylo jasné, že doladění a řádné zavedení takové utopie v roce 1940 bude vyžadovat čas a trpělivost – a také nadšenou spolupráci těch, kdo nejvíce ovlivňují veřejné mínění. Je pravda, že z počátku se zdálo, že k dosažení nejnáročnějších bodů projektu, zejména těch, které se týkaly odstraňování, ochotně přispěje Adolf Hitler; ale Áron Rosenblum si jakožto dobrý křesťan nemohl nevšimnout, že vůdce německého státu se nechává příliš

strhnout veskrze podružnými úkoly, jako je utlačování židů, místo aby se seriózně zabýval důležitějšími věcmi, například zastavením turecké rozpínavosti, pořádáním turnajů, šířením syfilidy či výzdobou misálů.

Kromě toho Hitler sice neustále podával Angličanům ruku, ale vskrytu jako by k nim choval jistou zášť. Rosenblum pochopil, že bude muset udělat všechno sám; sám pohnout veřejným míněním, sehnat podpisy a přesvědčit ke spolupráci vědce, sociology, ekology, spisovatele, umělce, milovníky minulosti jako takové. Bohužel tři měsíce po vydání knihy musel autor narukovat do války, zůstal v civilní službě a hlídal jakýsi bezvýznamný sklad v nejneobydlenější oblasti yorkshirského pobřeží: hrozilo, že jeho utopie se utopí v písku.

Jenže místo toho se utopil sám, a to zcela prazvláště: když se jednou procházel po pláži a sbíral na oběd mlže a další potraviny šestnáctého století, zmizel při zřejmě cvičném leteckém útoku v kráteru po výbuchu a rozervané kusy jeho těla okamžitě zaplavilo moře.

Už zde padla zmínka o vražedných sklonech utopistů; vždyť i bomba, která ho zahubila, patřila do utopie ne tolik nepodobné té jeho, byť zdánlivě násilnější. Rosenblum založil svůj projekt na postupném zředování přítomnosti. Nechtěl začít Birminghamem, ten byl příliš černý a vyčistit jej by trvalo celé století, lepší bude nějaké malé okrajové středisko, třeba Penzance v Cornwallu; nejprve se musí vymezit konkrétní oblast – tu pak bude možno zakoupit třeba pomocí fondů Sixteenth Century Society, až bude

založena – a posléze se přikročí k tomu, že ze sanované oblasti budou pečlivě vymýceny veškeré předměty, zvyky, styly, hudební žánry či slova patřící do inkriminovaných století, to znamená 17., 18., 19. a 20. století. Poměrně kompletní seznam předmětů, pojmů, projevů a jevů určených k likvidaci zabral v Rosenblumově knize čtyři kapitoly.

Zároveň s tím se společnost a sponzorská instituce, tedy Sixteenth Century Society, postarají, aby se do vymezené oblasti zavedlo vše, o čem se tu již psalo – zbojníci, svícny, meče, nákladní muly a tak dále, jak se specifikuje v dalších čtyřech kapitolách –, což postačí k tomu, aby se nově zrozená kolonie proměnila v ráj nebo alespoň v cosi ráji velmi podobného. Z Londýna se sem budou houfně sjíždět lidé, aby se ponořili do šestnáctého století; smrad a špína hned začnou fungovat jako první přirozená selekce, nezbytná mimo jiné k tomu, aby se množství obyvatel přiblížilo úrovni roku 1580.

S přispěním návštěvníků kolonie a nových členů bude Sixteenth Century Society brzy s to postupně rozšiřovat svůj akční radius, až se nakonec dostane do Londýna. Problém, jak vyčistit Londýn od čtyř století železných staveb a manufakturních výrobků, se bude muset vyřešit samostatně, možná by se mohla vyhlásit soutěž o nejlepší projekt, otevřená všem mladým milovníkům minulosti. Ale něco v tomto smyslu již zkoušel jiný utopista z druhé strany kanálu La Manche; v nejistotě se Rosenblum příkláněl k ohrazení: možná bude stačit obehnat hlavní město předměstími žijícími jako v šestnáctém století, a vše se zhroutí.

Podle plánu se pak mělo rychle pokračovat dál, až bude pokrytá celá Anglie a po Anglii i Evropa. Ve skutečnosti oba utopisté směřovali různými cestami ke stejnému cíli: zajistit štěstí lidstva. Hitlerova utopie však byla jak známo zavržena. Naproti tomu Rosenblumova utopie se čas od času v různých převlecích znovu objevuje: někdo se chce vrátit do středověku, jiný k antické římské říši, další do stavu prvotní přirozenosti, Grünblatt dokonce káže návrat k opici. Když předpokládané obyvatelstvo daného období odečteme od současného počtu lidí na světě, vyjde nám, kolik miliard lidí či hominidů je podle daného plánu určeno k likvidaci. Takové projekty se mají čile k světu; Rosenblumův duch stále obchází Evropou.

OBSAH

9	JOSÉ VALDÉS Y PROM
18	JULES FLAMART
24	ÁRON ROSENBLUM
30	CHARLES WENTWORTH LITTLEFIELD
32	ARAM KUDŽUNDŽAN
37	THEODOR GHEORGHESCU
40	AURELIANUS GÖTZE
45	ROGER BABSON
50	KLAUS NACHTKNECHT
58	ABSALON AMET
62	CARLO OLGIATI
73	ANTOINE AMÉDÉE BÉLOUIN
77	ARMANDO APRILE
80	FRANZ PIET VREDJUIK
84	CHARLES CARROLL
86	CHARLES PIAZZI-SMYTH
90	ALFRED ATTENDU
96	JOHN O. KINNAMAN
97	HENRIK LORGION
101	ANDRÉ LEBRAN
105	HANS HÖRBIGER
109	A. DE PANIAGUA
113	BENEDICT LUST
115	HENRY BUCHER
119	LUIS FUENTECILLA HERRERA

- 124 MORLEY MARTIN
127 YVES DE LALANDE
134 SOCRATES SCHOLFIELD
135 PHILIP BAUMBERG
138 SYMMES, TEED, GARDNER
145 NIKLAUS ODELIUS
148 LLORENZ RIBER
174 ALFRED WILLIAM LAWSON
179 JESÚS PICA PLANAS
187 FÉLICIEN REAGGE

191 AUTOROVA POZNÁMKA

J. Rodolfo Wilcock

Synagoga ikonoklastů

Z italského originálu *La sinagoga degli iconoclasti*
vydaného nakladatelstvím Adelphi v Miláně v roce 1972
přeložila Anežka Charvátová
Jazyková redakce Petr Janus
Jazyková korektura Jiří Kettner
Obálka a grafická úprava OFICINA
Sazba JT
Vydalo nakladatelství RUBATO v Praze roku 2018
Vytiskla TISKÁRNA PROTISK, s. r. o., České Budějovice
První vydání
ISBN 978-80-87705-69-8

RUBATO
Sarajevská 8
120 00 Praha 2
www.rubato.cz
studio@rubato.cz